

**Міжнародний гуманітарний університет
Інститут права, економіка та міжнародних відносин
кафедра менеджменту**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Ректор Міжнародного
гуманітарного університету
доц. Громовенко К.В.

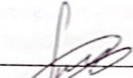
«30» вересня 2020 р.

Силабус

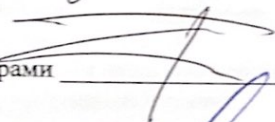
Назва курсу	Дослідницька практика
Викладачі	д.е.н., проф. Гончарук Анатолій Григорович
Профайл викладачів	https://www.researchgate.net/profile/Anatoliy_Goncharuk https://publons.com/researcher/1749039/anatoliy-goncharuk/ https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=16241707900
Контактний тел.	715-36-28 (внутр. 2227)
E-mail:	vice-rector@mgu.edu.ua
Сторінка курсу у Moodle	https://moodle.mgu.edu.ua/course/index.php?categoryid=237
Консультації	Двічі на тиждень у каб. 106

Силабус розглянуто та прийнято на засіданні кафедри менеджменту

Протокол № 1 від 26.08 2020 р.

Завідувач кафедри менеджменту проф. Деркач Т.В.

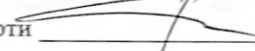
Перевірено:

Гарант освітньо-наукової програми проф. Гончарук А.Г.

Перевірено:

Начальник навчального відділу доц. Райчева Л.І.

Погоджено:

Проректор з науково-педагогічної роботи проф. Гончарук А.Г.

1. Анотація до курсу

Дослідницька практика (ДП) – є складовою освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та сприяє виявленню та реалізації їх здібностей до науково-дослідницької діяльності та формуванню фахової готовності до входження у професію.

Об'єктом ДП є науково-дослідна діяльність у ЗВО, а предметом – закономірності, прийоми, способи, методи та засоби науково-дослідної діяльності, зумовлені її цілями, завданнями і змістом. Освітня компонента «Дослідницька практика» є обов'язковою компонентою освітньо-наукової програми (ОНП) «Менеджмент» за третім, освітньо-науковим рівнем вищої освіти.

ДП покликана забезпечити здобувачам широке коло загальних та фахових компетентностей, зокрема:

ЗК-1. Навички критичного та аналітичного мислення: виявлення важливих питань, розробки плану дослідження, інтерпретації та аналізу даних.

ЗК-2. Знання та розуміння наукової діяльності.

ЗК-3. Здатність спілкуватися та писати академічною англійською мовою.

ЗК-4. Обчислювальні та експериментальні навички з використанням сучасних інформаційних технологій.

ЗК-5. Здатність до проведення досліджень на глобальному рівні з використанням іноземних наукових джерел та бібліографічних баз.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7. Навички міжособистісної взаємодії, співпраці і роботи у команді: відкритість до співпраці, самосвідомість, дисциплінарна обізнаність, інтеграція та командні навички.

ЗК-8. Знання та дотримання принципів наукової етики та академічної доброчесності.

ЗК-9. Ораторські навички, навички усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження.

ЗК-10. Здатність готувати заявки та розробляти проекти для подання на конкурси грантів на наукові дослідження.

ЗК-11. Лідерські навички: кар'єрне бачення, обрання та формування цілей проєктів, координація та ведення інших до досягнення цілей, визначення пріоритетів та координація власних завдань, прийняття відповідальних та обґрунтованих рішень, впевнений захист власних ідей та рішень, вміння вирішувати конфлікти.

ЗК-12. Навички виживання: самомотивація та вміння мотивувати інших, наполегливість, здатність до пристосовування, самоусвідомлення розвитку як науковця, створення кола спілкування та співпраця з колегами.

ФК-1. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у галузі управління і адміністрування та/або дослідницької діяльності.

ФК-2. Здатність до застосовування концептуальних та методологічних знань в науково-дослідній роботі та галузі управління і адміністрування.

ФК-3. Здатність до вирішення наукових проблем та завдань у галузі управління і адміністрування.

ФК-4. Здатність розробляти методологію наукового дослідження у відповідній галузі управління і адміністрування.

ФК-5. Здатність планувати та організувати дослідницьку діяльність.

ФК-6. Здатність оцінювати ефективність і результативність впровадження нововведень (інновацій).

ФК-7. Здатність формувати та обґрунтовувати гіпотези на основі теоретико-методологічного аналізу у галузі управління і адміністрування.

ФК-8. Здатність до критичного аналізу досліджень різних науковців у галузі управління і адміністрування.

ФК-10. Здатність використовувати прийоми системного аналізу результатів досліджень.

ФК-11. Здатність застосовувати методи збирання інформації та методи кількісної обробки даних.

ФК-12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та створювати нові знання у галузі управління і адміністрування.

ФК-15. Здатність до ділового спілкування у науковому та освітньому середовищі.

2. Мета та цілі курсу

Метою проведення ДП – є закріплення дослідницьких навичок, вдосконалення знань, необхідних для здійснення наукової роботи, формування вмінь, необхідних здобувачам вищої освіти для проведення наукових досліджень, апробації та презентації їх результатів. Завданнями ДП курсу є: практичне використання системи методів та технологій наукової діяльності в рамках затвердженої тематики наукового дослідження відповідно до сучасних вимог організації і змісту науково-дослідної роботи; формування практичних навичок з організації та проведення наукового дослідження у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії.

3. Формат курсу

ДП містить чотири етапи: підготовчий, початковий, основний, заключний.

На *підготовчому етапі* здобувачі вищої освіти збирають літературні та інформаційні джерела щодо обраного напрямку (теми) дослідження, тестують програмне забезпечення, необхідне для досягнення мети дослідження, а також отримують консультативну підтримку від наукового керівника щодо мети та завдань практики, рекомендацій та обговорення форм звітності.

На *початковому етапі* здобувачі: складають індивідуальний план проходження практики; визначають категоріальний апарат дослідження; складають план проведення наукового дослідження; на основі вивчення теоретичних джерел за обраною науковою проблемою визначають стан розробки питань обраної наукової проблеми у вітчизняній та зарубіжній науковій думці; формулюють мету та завдання дослідження.

На *основному етапі* ДП здобувачі: формулюють та обґрунтовують гіпотези на основі теоретико-методологічного аналізу з предметної сфери наукового дослідження; здійснюють збір та аналіз даних з використанням сучасних інформаційних технологій, методів кількісної та якісної обробки даних; здійснюють комплексний аналіз сучасного стану предметної сфери наукового дослідження; обґрунтовують та узагальнюють результати проведеного дослідження; надають та обґрунтовують власні пропозиції та рекомендації з вирішення наукової проблеми.

На *заключному етапі* здобувачі: оформлюють результати наукового дослідження у вигляді наукової статті; готують презентацію результатів проведеного дослідження; готують звітні матеріали проходження практики; звітують безпосередньому керівнику практики з метою перевірки та оцінювання; захищають результати практики у встановленому порядку.

4. Результати навчання

Відповідно до освітньо-наукової програми проходження ДП має забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання:

ПРН-3. Знати принципи та прийоми системного аналізу результатів досліджень.

ПРН-4. Усвідомлювати та знаходити альтернативні можливості організації та фінансування наукових розробок в галузі.

ПРН-5. Здійснювати процес організації та планування наукових досліджень.

ПРН-7. Розробляти алгоритм реалізації ідеї проекту, оцінювати ефект від його реалізації.

ПРН-8. Здійснювати моніторинг науково-практичних проблем у професійній галузі з використанням методів збирання інформації (спостереження, аналіз документації, опитування, тестування та ін.) і методів кількісної та якісної обробки даних (математичні, статистичні та ін.).

ПРН-9. Використовувати понятійно-категоріальний апарат, теоретико-методологічні засади та методичні прийоми для обґрунтування проблем та подальшого розвитку наукових досліджень з предметної сфери фундаментального та/або прикладного спрямування.

ПРН-10. Організовувати, планувати та виконувати наукові дослідження фундаментального та/або прикладного спрямування.

ПРН-11. Застосовувати новітні інформаційні технології у проведенні наукових досліджень.

ПРН-12. Виявляти, аналізувати, протиставляти теоретичні та практичні дослідження різних науковців з предметної сфери наукового дослідження для обґрунтування власних висновків та пропозицій.

ПРН-13. Здійснювати комплексний аналіз для оцінки сучасного стану предметної сфери наукового дослідження фундаментального та/або прикладного спрямування.

ПРН-14. Переосмислювати наявне та створювати нове цілісне уявлення, пропонувати та обґрунтовувати гіпотези на основі теоретико-методологічного аналізу з предметної сфери наукового дослідження.

ПРН-16. Використовувати прийоми та навички ділового спілкування під час індивідуальної бесіди, у процесі колективного обговорення проблем на переговорах та у виступах перед аудиторією.

ПРН-17. Узагальнювати результати власних досліджень, надавати та обґрунтовувати власні пропозиції з предметної сфери дослідження.

ПРН-18. Демонструвати та обговорювати отримані результати власних наукових досліджень під час виступів на конференціях, захисту власного оригінального дослідження.

ПРН-19. Використовувати знання з англійської мови для проведення досліджень на глобальному рівні, написання наукових тез, доповідей, рефератів, статей, наукових робіт за міжнародними стандартами академічного письма.

ПРН-22. Володіти та використовувати сучасні інформаційні технології при проведенні наукових досліджень.

5. Обсяг курсу

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота
2	60	-	-	60 / 60

6. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Курс, (рік навчання)	Обов'язкова / вибіркова
2022 - 2023	6	3	обов'язкова

7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

На усіх етапах проходження ДП здобувачі користуються комп'ютерною технікою, загальним та спеціальним програмним забезпеченням, користуються університетськими комп'ютерними класами, працюють з бібліографічними та повнотекстовими базами, доступними у науковій бібліотеці або відкритого доступу у мережі Інтернет. Навчальні матеріали для практики видаються здобувачам особисто або через розміщення на університетській платформі онлайн-навчання на базі **Moodle**. Під час захисту результатів практики використовується мультимедійна техніка (проектор) в одній з обладнаних аудиторій університету.

8. Політики курсу

ДП кожного здобувача здійснюється згідно з індивідуальним планом, складеним практикантом разом з науковим керівником з урахуванням програми практики. Організатором дослідницької практики є кафедра. Результатом виконання практики є *письмовий звіт про практику*, в якому практикант висвітлює зміст своєї роботи впродовж практики, робить узагальнюючі висновки. Здобувачі вищої освіти при проходженні дослідницької практики *зобов'язані*:

- до початку практики одержати від керівника практики консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- у встановлений строк і в повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівника;
- акуратно і систематично робити в щоденнику практики записи про виконану роботу;
- належним чином оформити звіт та інші матеріали з практики;
- своєчасно представити звіт та інші матеріали практики керівникові практики;
- захистити звіт із практики.

Загальне керівництво ДП здобувачів вищої освіти покладається на гаранта освітньо-наукової програми або завідувача відділу аспірантури (керівник практики від університету). Навчально-методичне керівництво ДП здійснюють наукові керівники здобувачів вищої освіти (керівники практики від кафедри). Керівник практики від університету: організовує роботу по визначенню місць практики; проводить збори здобувачів для попереднього ознайомлення їх з програмою практики та переліком питань, які необхідно вирішити до початку практики.

Керівник практики від кафедри: забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед початком практики: інструктаж про порядок проходження практики, надання здобувачам-практикантам необхідних документів (направлення, програма, календарний план, індивідуальне завдання, тощо); повідомляє здобувачів про систему звітності з практики; забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою; контролює виконання практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку; подає необхідну методичну допомогу, дає вказівки та завдання практикантам, перевіряє їх виконання, контролює зроблені практикантами записи у щоденнику практики; у складі комісії приймає залік з практики.

Основними звітними показниками є презентація результатів науково-дослідної роботи (статті), а також письмовий звіт з переліком видів діяльності та аналізом результатів виконаної роботи. Особлива увага приділяється якості проведення наукового дослідження та презентації його результатів, дотриманню принципів наукової етики та академічної доброчесності, ступені обґрунтованості та якості формулювання власних пропозицій та рекомендацій з вирішення наукової проблеми, здатності захищати результати власного дослідження, вмінню підсумовувати результати та пропозиції дослідження англійською мовою.

9. Схема курсу

Тиж. / дата / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) / Формат	Матеріали	Література Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Макс. оцінка
Тиждень 1	Підготовчий етап. 1. Ознайомлення із змістом та завданнями практики. Настанови керівників практики. 2. Опрацювання літературних та інформаційних джерел щодо обраного напрямку (теми) дослідження. 3. Вибір та тестування програмного забезпечення.	Консультація керівника практики, самостійна робота	Програма практики, настанови керівника, бібліографічні бази, програмне забезпечення	1: с. 1-20 12: с. 379-395 16-21	Опрацювання літературних та інформаційних джерел щодо обраного напрямку (теми) дослідження. <i>4 год.</i> Вибір та тестування програмного забезпечення. <i>2 год.</i>	10
Тиждень 2	Початковий етап. 1. Складання індивідуального плану проходження практики. 2. Визначення категоріального апарату та плану проведення дослідження. 3. Формулювання мети та завдань дослідження.	Консультація керівника практики, самостійна робота	Консультації керівника	2-6, 8-10, 15	Складання індивідуального плану проходження практики. Визначення категоріального апарату, плану проведення, мети та завдань дослідження. <i>6 год.</i>	10
Тиждень 3-7	Основний етап. 1. Теоретико-методологічний аналіз предметної сфери наукового дослідження. 2. Формулювання та обґрунтування гіпотези. 3. Збір та аналіз даних з використанням сучасних інформаційних технологій та методів обробки даних. 4. Комплексний аналіз сучасного стану предметної сфери наукового дослідження. 5. Обґрунтування та узагальнення результатів проведеного дослідження. 6. Формування пропозицій та рекомендацій з вирішення наукової проблеми.	Самостійна робота	Бібліографічні та повнотекстові бази, бази даних, програмне забезпечення	3, 10, 16-21 7: с. 101-126	Проведення наукового дослідження. <i>30 год.</i>	50

Тиждень 8-9	Заключний етап. 1. Оформлення результатів наукового дослідження у вигляді наукової статті. 2. Підготовка презентації результатів проведеного дослідження. 3. Оформлення звіту з практики. 4. Захист результатів практики.	Самостійна робота, публічний захист	Консультації керівника, програмне забезпечення	3, 10 6: с. 112-116 13: с. 3557- 3564 15: с. 2020- 2032	Оформлення наукової статті. <i>6 год.</i> Підготовка презентації результатів проведеного дослідження. <i>2 год.</i> Оформлення звіту з практики. <i>3 год.</i> Захист результатів практики. <i>1 год.</i>	30
----------------	--	--	---	--	--	----

10. Система оцінювання та вимоги

Основними видами робіт, що оцінюються є презентація результатів науково-дослідної роботи, а також письмовий звіт з переліком видів діяльності та аналізом результатів виконаної роботи. Навчальні досягнення здобувачів з дослідницької практики оцінюються за рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості змістового контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100. Контроль успішності здобувачів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до індивідуального плану дослідницької практики. Робота здобувачів на всіх етапах дослідницької практики оцінюється в балах за видами роботи відповідно до критеріїв, що наведені нижче.

Розподіл оцінювання за етапами практики (100 балів)

Підготовчий етап – 10

Початковий етап – 10

Основний етап – 50

Заключний етап – 20

Критерії оцінювання підготовчого етапу (10 балів)

Кількість опрацьованого матеріалу (літ. та інф.) – 5

Якість відбору програмного забезпечення – 5

Критерії оцінювання проведеного дослідження – основного етапу (50 балів)

Якість формулювання та обґрунтування гіпотези наукового дослідження – 10

Якість та достатність зібраних даних для аналізу – 10

Комплексність та якість здійснення аналізу сучасного стану предметної сфери наукового дослідження – 15

Ступінь обґрунтованості та якість формулювання власних пропозицій та рекомендації з вирішення наукової проблеми – 15

Критерії початкового підготовчого етапу (10 балів)

Якість складання індивідуального плану – 5

Якість визначення плану, мети та завдань дослідження – 5

Критерії оцінювання наукової статті, звіту та доповіді - заклучний етап (20 балів)

Якість презентації (доповіді) – 5

Точність та повнота відповідей на запитання – 5

Якість оформлення роботи (статті та звіту) – 10

Підсумковий контроль – залік, якій відбувається у формі захисту результатів практики у присутності наукового керівника здобувача та керівника практики. Здобувачу ступеня доктора філософії, який не виконав необхідну програму практики, отримав негативний висновок щодо її проходження або незадовільну оцінку за результатами захисту, надається право її повторного проходження та захисту у встановленому порядку.

11. Рекомендована література

1. Ануфрієва О. Л., Жуковська С. А., Снісаренко О. С. Система практик у підготовці здобувачів вищої освіти наукового ступеня доктор філософії // *Theory and methods of educational management*. – 2017. – №. 1. – С. 1-20.
2. Гончарук А. Г. Про якість наукових досліджень // *Інтелігенція і влада*. – 2012. – №. 25. – С. 137-142.
3. Грабар І. Г., Водяницький Г. П. Теорія і технологія наукових досліджень. – Житомир: ЖНАЕУ, 2013. – 260 с.
4. Ніколаєв Є. Як створити в Україні сучасну систему підготовки докторів філософії (Ph. D.). *Policy Paper*. – Київ: Європейський інформаційно-дослідницький центр, 2016. – 48 р.
5. Різник В. В., Різник Н. А. Національні особливості та закордонна практика підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів // *Молодий вчений*. – 2017. – №. 10. – С. 525-529.
6. Томашевська І. Формування портфолію аспіранта як механізм оцінки його дослідницької компетентності // *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Педагогічні науки*. – 2016. – №. 2. – С. 112-116.
7. Bowden J. A., Green P. J. Integrity principles for the conduct of research // *Playing the PhD Game with Integrity*. – Springer, Singapore, 2019. – С. 101-126.
8. Goncharuk A. G. Management Education in Research // *Journal of Applied Management and Investments*. – 2015. – Т. 4. – №. 3. – С. 151-155.
9. Goncharuk A. G. Efficiency vs Effectiveness: Alternative Metrics for Research Performance // *Journal of Applied Management and Investments*. – 2018. – Т. 7. – №. 1. – С. 24-37.
10. Gray D. E. *Doing research in the business world*. – London: Sage, 2019. – 879 с.
11. Potolea D. Doctoral Studies and Research Competences // *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. – 2013. – Т. 76. – С. 935-946.
12. Dabke D. Determinants of internship satisfaction in management education students // *International Journal of Management in Education*. – 2015. – Т. 9. – №. 4. – С. 379-395.
13. Olehnovica E., Bolgzda I., Kravale-Pauliņa M. Individual potential of doctoral students: Structure of research competences and self-assessment // *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. – 2015. – Т. 174. – С. 3557-3564.
14. Vittorio N. European doctoral programs in light of EHEA and ERA // *The European Higher Education Area*. – Springer, Cham, 2015. – С. 545-560.
15. Zhang J., Xie H., Li H. Competency-based knowledge integration of BIM capstone in construction engineering and management education // *International Journal of Engineering Education*. – 2017. – Т. 33. – №. 6. – С. 2020-2032.

Інтернет-ресурси

16. Academia.edu — соціальна мережа для співпраці вчених та пошуку наукових праць. Link: <https://www.academia.edu>
17. Google Scholar або Google Академія — вільна доступна пошукова система, яка індексує повний текст наукових публікацій всіх форматів і дисциплін. Link: <https://scholar.google.com>
18. ResearchGate — науковий портал та соціальна мережа, засіб співробітництва між вченими з будь-яких наукових дисциплін. Link: <https://www.researchgate.net>
19. ScienceDirect — одна з найбільших онлайн-колекцій опублікованих наукових досліджень. Link: <https://www.sciencedirect.com>
20. Scopus — бібліографічна і реферативна база наукових видань. Link: <https://www.scopus.com>
21. Web of Science — платформа, на якій розміщено бази наукової літератури і патентів. Link: <https://www.webofknowledge.com>